

Червінська Л.П.,

д-р екон. наук, професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

СОЦІАЛЬНІ ЗАГРОЗИ І ПЕРСПЕКТИВИ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ

В інформаційній економіці створюються передумови для переходу до якісно нової діяльності людини, де праця як основа економічного виробництва поступово змінюється таким новим видом активності, як творча діяльність, а стосунки між людиною і природою заміщаються міжособистісним спілкуванням [1]. Метаморфози зі статусом людини праці, котрі інтенсифікувалися в останні два-три десятиліття з розвитком нової інформаційно-мережної економіки, можна інтерпретувати як одночасний рух і суперечливе поєднання, взаємодію двох форм індивідуалізації. Одну з них можна розглядати як «позитивний» індивідуалізм, пов'язаний зі зростанням самостійності, незалежності, можливістю більшої самореалізації особистості. Другий, «негативний», індивідуалізм пов'язаний з утратою зв'язків з колективом, на які ще вчора людина покладала надії, із браком підтримки з боку колективу чи іншого інституту та з виявом цілої низки інших негативних наслідків [2].

Ефективне використання сучасного темпу життя зумовлює підвищення продуктивності праці, що і є запорукою майбутньої конкурентоспроможності бізнесу. Успішність бізнесу в інформаційному середовищі обумовлюється вмінням керівництва використовувати різні темпи праці віртуальних співробітників. Віртуальна праця залежить від налагодженої системи комунікацій як між керівником і підлеглими, так і між членами віртуальної команди. Під час роботи у мережі важливого значення набувають навички роботи з людьми. Виникає необхідність, щоб комунікації в компанії були максимально розвинуті, а

важлива бізнес-інформація оперативно надходила у віртуальні офіси. За названих умов трудова вартість заміщується інформаційною.

Інформаційній економіці притаманна криза особистісної ідентичності, яка обумовлюється зміною типу зв'язку між людиною й соціальними групами, колективами, спільнотами. Внаслідок соціальної диференціації, ослаблення соціальних зв'язків, суттєво зросли можливості зміни особистісної соціалізації (професійної, релігійної, політичної тощо), що руйнівню впливає на формування та підтримку соціальної ідентичності. Людина вже не може бути впевнена в тому, що набутий нею соціальний статус не буде втрачений, що провокує її дезорієнтацію у соціумі. Об'єктивна відсутність узгоджених орієнтирів соціального самовизначення змушують людину більше спиратися на систему персональних цінностей, що веде до індивідуалізації особистості й робить особу найуразливішою у суспільстві.

Цивілізаційний розвиток характеризується тим, що нації та люди всього світу стають усе більше пов'язаними та взаємно залежними. Глобально більшість міст та країн урізноманітнюються поповнюючись мешканцями різних рас, релігій, етнічних і національних походжень. Це являється поштовхом для більшого вивчення діалогу між культурами. Міжкультурний діалог як спосіб передачі надбань та можливість пізнання світу ретранслює досвід, традиції, чим сприяє оновленню ціннісного змісту культури і формує передумови збереження та передачі досвіду міжкультурної взаємодії нащадкам.

Сучасне суспільство характеризується втратою згоди, нездатністю прийти до єдиного стандарту поведінки, загальним правилам, мови тощо. Здається, що світ перебуває під владою посередності, людей без долі, без відмінностей без справжньої людської сутності. В той же час можна відзначити, що всі позначені особливості культури суспільства, орієнтованого на розвиток новітніх інформаційних технологій, зовсім не є домінуючими і повністю виявленими. Практика показує, що тенденції демасифікації в постіндустріальному і в інформаційному суспільстві, не дивлячись на їх відчутність, все-таки залишаються досить поверхневими, а тенденції до уніфікації посилюються.

Масова культура, всупереч прогнозам, продовжує існувати, а носій її цінностей - «людина маси» — як і раніше виступає як один з найбільш типових суб'єктів соціальної дії. І як не парадоксально, збільшується потяг як в Україні, так і в інших державах світу, до збереження самобутності національного соціокультурного етносу, його культурно-історичних традицій, розвитку національної самосвідомості, посилення уваги до історичної пам'яті. На розвиток української культури за сучасної доби помітний вплив здійснює соціально-політична нестабільність, пов'язана з військовою агресією РФ проти України, що, у свою чергу, призвело до поширення волонтерського, благодійного, добровольчого рухів. Та все ж таки, інститути громадянського суспільства, волонтерські організації не повинні замінювати державні органи.

Як соціальні передумови поширення стандартизованої культури в інформаційному суспільстві виступають напружений ритм діяльності, екзистенціальні проблеми, проблеми адаптації, проблема вільного часу, а також обумовлена об'єктивними причинами невідповідність певної частини суспільства до сприйняття складних проблем і феноменів високої культури.

За М. Кастельсом, фундаментальними джерелами продуктивності та влади в інформаційному суспільстві є генерування, оброблення, передавання та використання інформації [2,3]. Нові технології являють собою не традиційний розвиток продуктивних сил, а принципово нову виробничо-економічну систему. Якщо в економіці індустріального типу людина перебуває біля техніки, обслуговуючи її, то в новій економіці вже техніка перебуває біля людини, посилюючи її продуктивну силу. Сучасний рівень техніки та технологій не просто створює умови, а певним чином змушує людину перетворюватися у постлюдину («після-людину»), непомітно для неї самої втягуючи її у віртуальний штучно створюваний світ комп'ютерно-інформаційних ігор.

Література

1. Вельш В. Наш постмодерний постмодерн / пер. з нім. А. Л. Богачов, М. Д. Култаєва, Л. А. Ситніченко. – Київ : Альтерпрес, 2004. – 328 с

2. Кастельс М. Власть коммуникации: учеб. пособие / Пер. с англ. Н.М. Тылевич (под науч. ред. А.И. Черных) — М.: ГУ ВШЭ, 2016. — 563 с.

3. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / Пер. с англ. под науч. Ред. О.И.Шкарatina - М.ГУ ВШЭ, 2000.— 608 с.

4. Колот А.М. Соціально-трудові відносини зайнятості: сучасні тенденції, виклики, шляхи розвитку: монографія / [А. М. Колот, І. Ф. Гнибіденко, О.О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. А. М. Колота, І. Ф. Гнибіденка. — К. : КНЕУ, 2015. — 295 с.

5. Колот А. М. Теоретичні та прикладні аспекти впливу заробітної плати на мотивацію трудової діяльності // Україна: аспекти праці. – 2000. - №8. – с.15 – 19

УДК 005.35

Білик О.М.,

канд. екон. наук, доцент,

кафедра управління персоналом та економіки праці,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ТРЕНДИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Очевидно, що сучасний світ більше пов'язаний і взаємопов'язаний з інноваційними технологіями, ніж коли-небудь раніше. І ця тенденція зростає з року в рік. Мільярди пристроїв підключені до Інтернету, мільйони людей користуються інноваціями, такими як віртуальна реальність чи штучний інтелект, сотні нових розробок з'являється у світі щодня. Ці досягнення створюють величезні можливості для бізнесу, але ми не можемо розглядати їх окремо від головної цінності – людини. Сучасні власники бізнесу дедалі стають більш впевненими у тому, що все, що корисно для людей, суспільства та планети, корисно і для бізнесу.

Важливими стають не самі інновації, а їх вплив на навколишній світ. Ця думка є основою корпоративної соціальної відповідальності. Сучасні споживачі хочуть вести справи з компанією, яку вони вважають соціально та екологічно відповідальною. Корпоративна соціальна відповідальність, яка інтегрована в бізнес-стратегію та функції компанії, має бути зосереджена на питаннях,